

Het herstel van de zeehond in de Waddenzee

Euforie of gematigd optimisme

Ook in 1993 zijn de zeehonden in de Nederlandse Waddenzee weer per vliegtuig geteld door het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek te Texel. Het maximum aantal dieren bedroeg 1074 en het geboortepercentage was 18,4%. De stand is daarmee weer terug op het peil van 1987 (1054 dieren), het jaar voor de grote virusuitbraak. Het herstel is spoediger dan op grond van de groeisnelheid vóór de epidemie werd verwacht. Is dit nu reden voor euforie of is gematigd optimisme eerder op zijn plaats?

Het is niet direct duidelijk of de populatiegroei wordt veroorzaakt door een verbeterde voortplanting en/of een verminderde sterfte. De geboortepercentages voor de Nederlandse populatie, uitgedrukt als het maximum aantal getelde jongen per maximum totaal aantal getelde dieren, beter dan voor de epidemie. Maar, door het grotendeels ontbreken van de jaarklassen 1988 door de sterfte toentertijd, wordt rekenkundig een gunstiger percentage verkregen. Dat effect van gewijzigde populatieopbouw zal de komende jaren langzaam verdwijnen, wanneer de jaarklasse 1989 en verder vanaf 1993 deel gaan nemen aan de voortplanting. De sterfte is niet direct te bepalen, omdat bij de populatieontwikkeling behalve geboorte en sterfte in Nederland ook immigratie vanuit andere delen van de Waddenzee optreedt. De gegevens over de populatieontwikkeling aldaar zijn nog in bewerking.

Een ander belangrijk aspect is het niveau waarop zich het huidige herstel afspeelt. Berekeningen over aantallen zeehonden die in de huidige Waddenzee kunnen leven als er geen verontreinigings- en geen verstoringinvloeden meer zouden zijn, geven een referentiewaarde van 7000 tot 14000 dieren en waarschijnlijk eerder hoger dan lager in die reeks.

De toename van circa 500 dieren in 1989 naar bijna 1100 nu is dus duidelijk nog maar een begin en er is dus sprake van een zeer pril herstel. Of dat herstel zich op de lange termijn zal doorzetten en met welke snelheid, is pas in de komende jaren met enige zekerheid te voorspellen wanneer meer gegevens over populatieopbouw en parameters als geboorte, sterfte en migratie beschikbaar komen.

Wat betreft de invloed van de belangrijkste omgevingsfactoren die in de laatste jaren de populatieontwikkelingen bij zeehonden hebben bepaald, watervervuiling en virusinfectie, is in elk geval vast te stellen dat het geboortepercentage weliswaar beter is dan voorheen, maar nog steeds te laag. Bovendien circuleert het virus nog immer onder de zeehonden in de Waddenzee. Een hernieuwde uitbraak is daarom niet uit te sluiten.

De conclusie:

- er is sprake van een zich herstellende zeehondenpopulatie,
- of de huidige ontwikkeling zich zal doorzetten en met welke snelheid is nog onduidelijk en mede afhankelijk van ontwikkelingen van de waterkwaliteit en de weerstand van de zeehonden tegen het zeehondenvirus.
- de verbeterde populatie aantallen zijn nog maar het allereerste begin op het traject naar een uiteindelijk herstel.

Kortom, er is geen aanleiding het beleid ten aanzien van de huidige beheersmaatregelen ter bescherming van de zeehond te wijzigen.

Peter J.H. Reijnders
Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek, Texel.

